

„... kössétek be sebeimet...”

Levél a frontról

Szemtanú

A lap szemtanú rovatában ezúttal egy, az I. világháborúból származó levelet közlünk. A levél szerzője a szerb fronton szolgált besorozott katonaként. Levelét a harctérről küldte családjának. A kordokumentumként is használható írásból élénk tárul a fronton küzdő egyszerű katona sorsa, viszontagságai: a tél, a hideg, az állandó fizikai és lelki nyomás, az EMBERT körülvevő szenvedés. Ekkor már nem a háború kezdetén tapasztalható lelkesedésről olvashatunk, hanem egyszerűen a túlélni vágyásról, az otthonmaradottnak, az otthon hiányáról. „Elhullt csatában a derék...” – halott hősből már van elég... Szabadíts meg a szenvedéstől...

* * *

Kelt ezen levelém Március havában, akkor pedig mikor hó esett javában, így el gondolkodtam az életünk során, sok számos rideg éjszakáján, Kedves család rokon higgyétek el így van, bármint mondhattok rám, ha ebben hazudtam, olvassátok végig soraimat, tudom megfogjátok környezni sorsunkat, édes jó istenem mij sokat szenvedünk, nagy szomorúságban hervadozó szívünk, édes jó istenem tekincs le ez földre, tekincs szétt magasból világ részeibe, néz körül földön lött porból let népedre, láthatod vérontást fegyvert mindent kézbe, ágyuknak döngését puskák ropogásátt, sok számos népednek utolsó óráját, desokmagyar néped küzd ezen csatában, hóval béborított hegyek oldalában, méter magas hóban tűzvonalunk sóra, demégsokhejen a kétt métert haladja, desokatt szenvednek leírni is sajnos, ha bele gondolunk nagyon fájdalmas, egész hónapban átt csikórgó hidegben szegény bajtársaim szenved hejzetben, desoknak nem kel már tűzvonalban meni elég volt idáig élteben szenvedni, édes jó Istenem ha bele gondolunk, hogy mijen szomorú lehetett ami sorsunk, még máma itt vagyunk holnap már nem biztos egy gyöngye távirat mink vagyunk a soros, ött percz idő alatt sorakozva álunk várjuk az parancsott hogy mere indulunk, egyszer csak aszt mondják előre indulj már alig ötszáz lépés itt az elenségvár, vezényező tüzelni itt már az elenség előre vitézek menkiünk és szórjuk szétt,

Kezdődik már a harc a puskák ropognak ágyúk döngésétől még sózott sem halanak egymásután gyorsan adjuk a sórtüzett az elenség tőle nagy számban elesett,

vanis ott jajgatás patakszik a véris, kibebe gondolok fáj az én szívem is, egymásután esniek össze halomra méter magaságban feküsznek a sorba, borzalmas ere még reá is gondolni hátt aki bene van szabad szemmel látni, hátt az a sok sebesült aki életben van desok számos jajszó hangzik e zavarban, kedves bajtársim kössétek be sebem nagyon elvesztem már én nem tehetem, nagyon szívesen segítenék testvére; demost nem tehetjük mert itt az elenség, Édes jó Istenem, mi is lesz mivelünk nincs aki segítsen itt kel elvéreznünk, forduljunk most vissza ami sorainkba, ott is vanám halott százával a sorba, sok számos sebesült akik véreikben, fájdalmas sebekből vannak szenvedőben, kedves bajtársim ha bele gondolunk, volt vidám napjaink, most szomorú sorsunk, mert míg sokan nem is voltunk tűz vonalban mégis sok pihen már örök nyugalomban ezeknek halála nagyrészt így esett hidegség mocsaras helyeken szenvedett, anyag hidegségben méter magas hóban tessék eszt kiálni számos éjszakában, sok fele barátunk még megse gondolja, számos bajtársunk sokszor hogyvan sorsa, hajlékunk elhagytuk örök pihenőben, számos apák anyák nagyszámban özvegyek úgyis tudom nagyon fáj a te szívedek, fájhatt is szíve sok édes anyánk, kinek holt levelét sírva olvasának, sok családos anyák sírnak keservesen, kiknek lni párjuk nyugszik már csendesen, sírhatnak is azok családjukkal együtt elvesztették ki volt kenyér keresőjü, síralmas is lehet sok kicsi árvának, akik édes apjuk sírját sem tudának, ...nem tudják hogy mere, csak oszt hogy ódavan, mesze idegen föld örök nyugalomban, nesírjatok anyák és özvegyek, mert ez csak hervasztja szíveteket, akik elvesztek már vissza nem jöhetnek, azok már csendesen nyugosznak sírjukba, áldás békesség szálljon sírhalmukra, akik pedig élünk mind Istent kérjétek szüntessebe ezen borzalmas tetekett, hogy rideg életünknek szabadíts óráttát, szomorú szívünketek öröm ajánlásátt, irtam számos bajtársam szívében engedje a jó Isten hogy rövid idő múlva örökös szabadságot érhesünk és vonuljunk szeretett családunkhoz.

Kelt. 1915. ben Március havában irtam.

Balog Ferenc

A levelet közli és a bevezetést írta

Kiss Gábor Ferenc